

Revideret vinter 2023

Oversigt over varige funktionsnedsættelser, der medfører vanskeligheder ved eksamener.

Om oversigten:

- 'Varig' betyder i denne sammenhæng, at de grundlæggende vanskeligheder i forhold til eksamen typisk er til stede under hele uddannelsen. Derfor bør studienævnet være særligt opmærksomme på, om disse funktionsnedsættelser giver behov for dispensation på hele uddannelsestrinnet.
- Oversigten beskriver vanskeligheder i generelle termer. I konkrete sager kan der være individuel variation i forhold til både vanskeligheder og ønsker til kompensation.
- Nogle funktionsnedsættelser giver vanskeligheder ved nogle prøveformer, men ikke ved andre prøveformer.
- Oversigten er ikke udtømmende og skal ses som et understøttende og vejledende supplement til den sundhedsfaglige dokumentation som dispensationsansøger vedlægger sin ansøgning om særlige vilkår ved eksamener.
- Så vidt muligt er der ved de enkelte funktionsnedsættelser lavet et link til Vejledning til videregående uddannelserⁱ udarbejdet af Dansk Center for Undervisningsmiljøⁱⁱ med mere detaljeret beskrivelse af, hvordan den specifikke funktionsnedsættelse kan påvirke studerende i forskellige studerelaterede kontekster f.eks. eksamen, hvor man kan lære nærmere.

Funktionsnedsættelse	Eksempler på vanskeligheder ved eksamen og behov for kompensation
Angstlidelser – OCD , fobier , social angst , panikangst , generaliseret angst	Let stressbar. Fysiske reaktioner ved pres. Kognitive vanskeligheder ¹ . Forøget risiko for 'blackouts' ved eksamen. Behov for ekstra tid til eksamen.
Autismespektrumforstyrrelser <i>Opmærksomhedsforstyrrelser og udviklingsforstyrrelser</i> udredes ofte tidligt i personens liv. Studerende med diagnosen har derfor ofte meget svært ved at skaffe ny dokumentation og dokumentation, der specifikt udtaler sig om studiearbejdsevne.	Følsomhed over for sanseindtryk og kan have brug for afskærmning ved skriftlige eksamener. Konkret/rigid tænkning – kan ofte have svært ved at afkode en opgave. Initieringsvanskeligheder. Begge dele kan give behov for ekstra tid til eksamener. Socialt besværet ved mundtlige eksamener og eksamener der involverer samarbejde med andre studerende.
Belastningsreaktion (følger efter langvarig stresspåvirkning)	Belastningsreaktion medfører som regel markante kognitive vanskeligheder ¹ , særligt når personen med Belastningsreaktion udsættes for pres. Nedsat mental arbejdskapacitet giver behov for ekstra tid til eksamen.
Bevægelseshandicap, f. eks. muskelsvind , nogle med cerebral	Manglende førlighed giver afhængighed af hjælpere og hjælpemidler. At løse opgaver via hjælpere og hjælpemidler er

Revideret vinter 2023

parese, skader på rygraden (tetraplegi)	i sig selv omstændeligt og tidskrævende og kan afstedkomme behov for ekstra tid til eksamen. Kommunikation med hjælpere kan forstyrre og give behov for at eksamination foregår afskærmet fra andre eksaminander.
Depression (tilbagevendende eller moderate til svære tilfælde)	Let stressbar. Hurtig mental udtrætning. Kognitive vanskeligheder ¹ . Brug for ekstra tid til eksamen.
Diabetes (sukkersyge) i nogle tilfælde	Brug for ekstra pauser. Eventuelt brug for at medbringe og tage insulin i løbet af eksamen. Begge dele giver behov for ekstra tid til eksamen.
Dysleksi (ordblindhed) Personer med <i>dysleksi</i> har meget begrænset adgang til at få ny dokumentation. Den officielle danske dysleksi-test kan kun tages en gang. Gul og rød score i ordblindetesten berettiger til SPS på LVU.	Upræcis og langsom/tidskrævende læsning og skriftlig formidling. Brug for it-hjælpemidler til oplæsning og til ordforslag og evt. tale til tekst. Vigtigt at alle tekster og opgaver er digitalt tilgængelige for oplæsningssoftware Brug for ekstra tid til skriftlige eksamener og til forberedelse ved mundtlige eksamener, hvor der skal læses tekster i forberedelsestiden.
Dyskalkuli (talblindhed)	Meget begrænset kapacitet til hovedregning. Usikker afkodning/skrivning af talrækker og matematiske symboler. Usikker/tidskrævende bearbejdning af materialer, der indeholder grafik. Vanskeligt ved at organisere tid i forbindelse med tidsbegrænsede opgaver. Brug for ekstra tid ved skriftlige eksamener, der indeholder grafik f.eks. tabeller, grafer eller diagrammer. Kan være behov for en lommeregner ved eksamener uden hjælpemidler.
Nogle kroniske fysiske lidelser og sygdomme, herunder cystisk fibrose, hjertesygdomme , lungesygdomme, nyresygdomme, nogle tarmsygdomme f.eks. morbus chrons og colitis ulcerosa	Fysiske lidelser som i henhold til lægeerklæring giver hurtig udtrætning, evt. kognitive vanskeligheder ¹ og behov for ekstra pauser vil samtidig give behov for ekstra tid til eksamen.
Kroniske hjerneskader	Hurtig mental udtrætning og ekstra brug for pauser. Koncentrationsvanskeligheder særlig i forbindelse med læsning. Udtrætning og kognitive vanskeligheder ¹ giver behov for ekstra tid til eksamen. Nogle oplever ekstra følsomhed over for sanseindtryk og kan have brug for afskærmning ved skriftlige eksamener.

Revideret vinter 2023

Hørenedsættelse	Personer med svær hørenedsættelse kan ikke høre spørgsmål og respons og har ved mundtlige eksamener behov for at have skrive- eller tegnsprogstolk med til at formidle kommunikation i eksaminationen. Som regel vil det give behov for ekstra eksaminationstid.
Neurologiske lidelser: f.eks. Cerebral parese , Sclerose , Epilepsi , Senfølger efter hjernerystelse , whiplash (piskesmæld)	Kognitive vanskeligheder ¹ . Koncentrationsvanskeligheder. Brug for ekstra tid til skriftlige eksamener. Der kan være variation over tid, hvad angår vanskeligheder i forhold til eksamen. Men for nogle medfører lidelserne kroniske skader på hjernen eller i nervesystemet og dermed også at vanskeligheder i forhold til eksamen er vedvarende.
Opmærksomhedsforstyrrelser f.eks. ADHD , ADD <i>Opmærksomhedsforstyrrelser og udviklingsforstyrrelser udredes ofte tidligt i personens liv. Studerende med diagnosen har derfor ofte meget svært ved at skaffe ny dokumentation og dokumentation, der specifikt udtaler sig om studiearbejdsevne.</i>	Let afledelig – kan have brug for afskærmning ved skriftlige eksamener. Kropslig uro. Koncentrations- og overblikproblemer. Initieringsvanskeligheder. Medfører behov for ekstra tid til eksamen.
Personlighedsforstyrrelser f.eks. borderline	Let stressbar. Hurtig mental udtrætning. Kognitive vanskeligheder ¹ . Giver behov for ekstra tid til eksamen. Socialt besværet ved mundtlige eksamener og eksamener der involverer en form for samarbejde med andre studerende.
Posttraumatisk Stress (PTSD)	Let stressbar. Ofte psykosomatiske symptomer. Kognitive vanskeligheder ¹ . Behov for ekstra tid til eksamen. Socialt besværet ved mundtlige eksamener og eksamener, der involverer en form for samarbejde med andre studerende.
Skizofreni	Let stressbar. Hurtig mental udtrætning. Kognitive vanskeligheder ² . Giver behov for ekstra tid til eksamener. Følsomhed over for sanseindtryk – kan have brug for afskærmning ved skriftlige eksamener.

² Kognitive vanskeligheder følger med svære psykiske lidelser og mange neurologiske lidelser. Kognitive vanskeligheder forværres under pres og bliver som regel mere udtalte ved eksamener. Personer med svære psykiske lidelser har som regel kognitive vanskeligheder i form af udfordringer med opmærksomhed, koncentration, fokus og overblik. Nogle har også kompromitteret hukommelse.

Revideret vinter 2023

Kroniske smertelidelser – f. eks. som følge af gigttilidelser , migræne , endometriose, fibromyalgi	Kan have behov for særlige møbler f.eks. hæve/sænkebord evt. særlig mus eller lign. Ekstra pauser med mulighed for at bevæge sig. Ofte også kognitive ¹ følgevirkninger. Kroniske smerter giver hurtig udtrætning og nedsat arbejdskapacitet, hvilket medfører behov for ekstra tid til eksamen.
Spiseforstyrrelser	Let stressbar og kognitive vanskeligheder. Ofte følges spiseforstyrrelser af angstreaktioner der kan tage til i eksamenssituationer. Brug for ekstra tid til eksamen.
Synshandicap	Omstændeligt og tidskrævende at læse og skrive. Brug for IT hjælpemidler til oplæsning fra computer og evt. til stemmestyring af computer. Vigtigt at tekster og opgaver er digitalt tilgængelige for oplæsningssoftware Behov for ekstra tid til skriftlige eksamener og til forberedelse ved mundtlige eksamener, hvor der skal læses tekster i forberedelsestiden.
Talelidelse, f.eks. stammen	Det tager lang tid til at formulere svar ved mundtlige eksamener og personen vil bruge mental energi på at kontrollere sine tics, hvilket afstedkommer behov for ekstra eksaminationstid ved mundtlige eksamener.
Tourettes syndrom , svære tilfælde	Mental udtrætning da personen som regel vil bruge en del mental energi på at kontrollere sine tics – og tics forværres typisk under pres. Kognitive vanskeligheder i øvrigt ¹ . Kan give behov for ekstra tid til skriftlige eksamener. Ofte store problemer ved mundtlig eksamen og brug for ekstra eksaminationstid.

ⁱ Dansk Center for Undervisningsmiljø (2022): Vejledning til videregående uddannelser, Studerende med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser. Hele publikationen findes her:

<https://dcum.dk/media/3674/2022-03-17-studerende-med-funktionsnedsaettelser-digi.pdf>